

VRIJWILLIGE LIEFDE

Preek over:

Ik zal hunlieder afkering genezen, Ik zal ze vrijwillig liefhebben; want Mijn toorn is van hem afgekeerd. Ik zal Israël zijn als de dauw, hij zal bloeien als de lelie: en hij zal zijn wortelen uitslaan als de Libanon. Hosea 14 : 5, 6.

DOOR

Ds. D. J. SCHENK

Hervormd predikant

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2007

VRIJWILLIGE LIEFDE

Ik zal hunlieder afkering genezen, Ik zal ze vrijwillig liefhebben; want Mijn toorn is van hem afgekeerd. Ik zal Israël zijn als de dauw, hij zal bloeien als de lelie: en hij zal zijn wortelen uitslaan als de Libanon. Hosea 14 : 5, 6.

In dit hoofdstuk treffen wij allereerst een vonnis en Samaria, een oordeel over die stad, die „des Heeren wachter of hoeder" heet, en het ganse omliggende land, waarin wordt aangekondigd dat zij op ontzettende wijze zou verwoest worden, waarvan wij de vervulling zien in 2 Kon. 17 : 5, 6 enz. De oorzaak van dit vonnis wordt er in dit vers onmiddellijk bijgevoegd; zij stond in die weerspanning, de afgoderij, de opstand afkering des volks van hunnen God, Die hen zo veel tekens van Zijn zorg en trouw, in liefde en goedheid, deed ondervinden. Deze afwijking zou God ~~open~~ niet met hun wapens te zijn, niet voor hen te strijden, maar het zwaard des vijands te sterken, zodat zij zouden vallen, terwijl de wraakgierigheid van de vijanden gekoeld zou worden in het verpletteren van de kinderen en het martelen en wreedaardig om het leven brengen van de bevruchte vrouwen. Vervolgens treffen wij het tweede vers een vermaning aan, die tot Israël wordt gericht, om zich tot God te bekeren. De inhoud van die vermaning bevatte twee zaken in zich: vooreerst hen tot hun plicht te brengen, ten anderen hen te beschamen. Zij zouden zich bekeren tot de Heere hun God, daar zij om hun ongerechtigheid waren gevallen Zij waren gevallen in de zonde, in de dienst des satans, in de afgoderij en onder de macht der vijanden.

In die vermaning is op te merken, dat de profeet Israël niet beveelt om naar Jeruzalem te keren, noch zich tot de tempel te wenden, maar rechtstreeks tot Hem, Die hen met Zijn oordelen had bezocht in gerechtigheid, terwijl de Heere hen hun zonden bekend maakt door de droevige verklaring dat zij gevallen waren. Door die Godsverklaring worden hoofdzakelijk drie bijzonderheden te kennen gegeven:

1e. dat zij van God hunnen Weldoener waren afgefallen en daardoor alle vreze voor Zijn Naam en Zijn eer uit hen was gevallen;

2e. dat zij de duivel waren toegefallen en zich als vrijwillige slaven aan hem verbonden;

3e. dat hun ingebeeelde vroomheid, godsdienst, afgoderij en feestviering nimmer zou kunnen strekken om hen uit hunnen diepen val te verhogen of te redden.

Hierop volgt in vers 3 een gebed en een belijdenis, welke de profeet op bevel des Allerhoogsten in de mond van de waarlijk verootmoedigden en hovaardigen legt. Deze belijdenis wordt „woorden" genoemd, niet omdat God naar lippenwerk ziet of op uiterlijke vertoning wacht, op mondbelijdenis merkt, of lust in de schijn heeft zonder dat er het hart in deelt, maar er worden belijdenissen van de zonden met vurige en vertrouwelijke gebeden om genade en verlossing, benevens oprechte beloften van erkentelijkheid en dankzegging door bedoeld, die zich in woorden voor God zouden ontlasten. Hierop volgt de inhoud van de bede en belijdenis voor het aangezicht des Heeren: „Neem weg alle ongerechtigheid", dat is „reken ons dezelve niet toe, vergeeft ze genadig", gelijk dit voorkomt in Psalm 25 : 18; Psalm 32 : 1 „en geeft het goede", in het Hebreeuws „neemt", dat wil zeggen, neemt u het om ons te geven, of neemt het om het aan ons uit te delen. Dit kan ook worden verstaan door „neemt ons goedgunstig aan" of „neemt het goede aan", dat is, neemt een welgevallen in onze verootmoediging, onze bekering, onze schuldbelijdenis, onze toevlucht tot U ons geloof, onze werken, die wij als vruchten dier waarachtige bekering verrichten.

Door het „goede" worden hier allerlei geestelijke, tijdelijke en lichamelijke zegeningen des Heeren bedoeld, welke als vruchten van de verlossing in de Messias aan het waarachtig

boetvaardige Israël zouden worden geschonken. Voorts betuigen zij, dat zij onder het genieten van dit goede zouden betalen, of dankzeggend en erkentelijk brengen wat de Heilige Geest noemt „de varren hunner lippen“, omdat zij bewust waren dat slachtoffers en offeranden voor de zonden alleen voorbeeldig waren en dat op zich zelf nimmer de schuld, de zonde, de straf, de vloek, de toorn Gods van hen konden afnemen, noch ontheffen. Door de ‘varren van de lippen’ hebben wij de waarachtige offeranden van dankerkentenis, ootmoedige hulde, nederige toewijding, eerbiedige overgave, vertrouwelijke nederbuiging, enz. te verstaan, welke, omdat zij gepaard gaan met het overgeven van het ganse hart, worden vergeleken bij een offerande, waarin de offeraar zichzelf als in de geest op het offer uitstort, onder het bewustzijn dat de straf waaraan het offerdier adwerpen wordt, op hem: rust. Deze manier van spreken treffen wij meermalen in de Heilige Schrift aan, onder anderen in Psalm 50 : 14; 69 : 31, 32; 116 : 12, 13; Hebr. 13 : 15.

Vervolgens zien wij in het vierde vers een verootmoedigende belijdenis, waarin zij beschaamd worden over hun toevluchtnemen tot de hulp en de bijstand van stoffelijke mensen, die bovendien vijanden van de waarheid waren. „Assur“, (de „gelukkige“ of „brandend vuur“) „zal ons niet behouden“, wij zullen op de mensen niet kunnen betrouwen, het zal ons niet baten of wij al hulp en raad van stervelingen inroepen, want mensenhulp is ijdelheid, zo u Zelf o God, die niet zegent en dierbaar maakt en er ons niet Zelf toe beveelt en gelast.” Zij hadden blijkens hoofdstuk 12 : 2 een verbond met de Assyriërs gesloten, maar worden hier onderwezen, om er het ijdele van te betuigen.

Voorts, ‘zij zouden niet meer rijden op paarden’, met andere woorden, niet meer op menselijke middelen betrouwen, gelijk zij geneigd waren te doen, waarvoor Israël vaak zulk een smartelijke, bittere, teleurstelling heeft moeten ervaren; want waar zij op uitwendige, stoffelijke middelen betrouwd, week God van hen en veranderde in enen vijand die tegen hen streed. Bovendien ‘zouden zij tot het werk hunner handen’, namelijk de afgodsbeelden, de bossen en hoogten, waar zij tegenover Gods uitdrukkelijk bevel hadden geofferd en feest gevierd, zie hoofdstuk 13 : 1 en 2, niet meer zeggen „gij zijt onze God.“ “Onze Goden, of Godheid” kan men dat woord overzetten. Want als zij voor de levende God verschenen, zouden zij het ijdele, nietige, hulpebze van de afgoden als op eenmaal gevoelen en bevinden en hier van alle valse steunsels ontroofd, aan alle schijn van hulp ontdekt, nu blijft hen niets meer over dan zich in hun verlaten toestand aan Gods ontferming aan te bevelen. „Immers zal een wees bij U ontfermd worden“, zo wordt deze belijdenis met een aller verootmoedigste bede besloten. Een wees die, van alle stervelingen vreemd, ronddwaalt op de aarde en alleen op ontferming en barmhartigheid kan hopen en die daarom niets overblijft dan de toevlucht tot God te nemen, Die de God van de verlossing en als de Verbondsgod Zijns volks, de Ontfermer is.

Hierop wordt, door de Heilige Geest, God Zelf sprekende ingevoerd. In een reeks van zalige beloften, die wij tot onderwerp van onze overdenking hebben gekozen en die wij om, des eenvoudigheds wil in de orde waarin dezelve geboekt werden, zullen zoeken te ontvouwen, opdat daaruit voor onze ziel een rijke zegen voortvloeie.

Daartoe geve Gij, God der belofte, naar Uw rijke barmhartigheid in Christus Jezus Uw Zoon, ons Uw Geest en genade, Uw naam tot eeuwige heerlijkheid. Amen.

“Ik zal hunlieder afkering genezen, Ik zal ze vrijwillig liefhebben; want Mijn toorn is van hem afgekeerd. Ik zal Israël zijn als de dauw, hij zal bloeien als de lelie: en hij zal zijn wortelen uitslaan als de Libanon.” Hosea 14 : 5, 6.

De onderwerpen onzer overdenking zijn achtereenvolgens deze beloften des Heeren:

- I. Ik zal hunlieder afkering genezen.
- II. Ik zal ze vrijwillig liefhebben.
- III. Mijn toorn is van hem afgekeerd.
- IV. Ik zal Israël zijn als de dauw.
- V. Hij zal bloeien als de lelie.
- VI. Hij zal Zijn wortelen uitslaan als de Libanon.

I. Ik zal hunlieder afkeringen genezen. Hierin zijn de volgende zaken vervat:

1. Hun ziekte en derzelver oorzaak.
2. Hun genezing.
3. De geneesmiddelen.
4. De Geneesmeester.

1. Israëls krankheid.

Zij was eensdeels in dit geval hun afgoderij, hun Godmiskening en verwerping. Echter moeten wij dieper trachten door te dringen tot op de bodem van de wonde, zal men omtrent de krankheid enig welgegrond besluit kunnen vormen en dan zullen wij als vanzelf naar de oorspronkelijke staat der Rechtheid geleid worden, teneinde daar die eerste besmetting van de ziekte op te merken en haar oorzaak te vinden.

Het eerste mensenpaar, volmaakt naar het beeld Gods geformeerd, in gerechtigheid en heiligheid volkomen, was door de scheppende vingers des Alvermogenden uit het stof van de aarde te voorschijn geroepen en in een heerlijk Lustoord, een hof, een Eden geplaatst. Daar, omkleed met gerechtigheid als met een gewaad, met heiligheid als een gordel, wandelden zij rond in de zaligste gemeenschap met dat volmaakte Wezen, Die „Zijn engelen vuurvlammen maakt" en kenden Hem aan de wind des daags. Doch een helse geest, die zich in verzet met zijn Formeerder bevondt, de satan, wiens naam is mensenmoorder, drong onder de toelating Gods in deze hof, verzocht de mensen, deze zwichtte, gaf zich eigenwillig over aan zijn helse verzoeken en werd een afvallige van Hem, Die het hoogste goed is en dientengevolge een gebonden slaaf van de oude slang. Het helse gif van de hoogmoed, opstand en vijandschap jegens de hoogste Weldoener drong hoe langer hoe meer door, werd in kinderen en volgende geslachten zichtbaarder in deszelfs ontzettende uitwerkselen en vreselijke gevolgen en de sirenenzang des profeten: „Wij hebben tegen God gezondigd, de kroon is ons van het hoofd gevallen en wee onzer." De klaagzang van de dichter: „Ik ben in zonde geboren en in ongerechtigheid ontvangen." De handelingen van het nationale volk van Israël, in hun opstand, afgoderij, Godverguizing en weerspanning, het zijn allen, gepaard met onze eigen zondige toestand van de verdoemelijkheid voor God, zo veel ontzettende uitwerkselen van het moordend hellevuur, dat door die satan in het paradijs onze stamouders heeft doen verzwelgen. En waar de boom in deszelfs wortelen, vezelen, stam en takken vergiftigd is, bovendien geplant in enen vergiftige grond van zelfzucht, daar kan het niet anders of haar ranken, bladeren, spruiten, bloesems en vruchten hebben dezelfde besmetting — de zonde en deszelfs onherroepelijk gevolg — de dood als uitwerksel, zodat allen onder de zonde besloten liggen en de ganse wereld verdoemelijk is voor God.

Onder dit vonnis, die doodstaat, deze vervreemding, zulke vijandschap verkeert elk schepsel dat onder de zon geboren wordt. Het gegeven gebod is verbroken en overtreden, dientengevolge eist de overtreding de straf die bedreigd werd, de toorn van de Wetgever, de wraak van de Eiser, en daaronder heeft zich elk schepsel te buigen, daarin elk sterveling te gevoelen of er blijft de grootste onkunde aangaande de drievoudige doodstaat, waarin men verkeert. Een doodstaat die, zo er geen almachtig genees- en redmiddel geschonken en toegepast wordt, zich zal kenmerken in tijdelijke, geestelijke en eeuwige dood voor die God tegen Wie men gezondigd heeft. En bijgevolg het ontzettendste gevaar voor de uitgieting van

des Heeren gramschap. Waar men zulks bij het licht des Heiligen Geestes heeft leren kennen en gevoelen, daar is een geschonken behoefte aanwezig, die haar werkzaamheden aan de troon van de genade, in smekingen en gebeden bewijst en die zich onder alles wel bewust is dat de eerste voetstap op de weg naar de hemel verootmoediging is, de tweede vernedering, de derde vernietiging. En dat God in Zijn oneindige liefde en onbegrijpelijke ontferming de heilbeloften van Zijn verbond alleen als een gezegende heilstoestand belooft en vastmaakt op grond van waarachtige verootmoediging, vertoont in de gestalte van de werkelijke nederigheid, openbaart als verzezen bij ware zelfverwerping en eigen verfoeiing, waardoor de belijdenis van Job in de ziel verwezenlijkt wordt: „Ik zal mijn Rechter om genade bidden”.

Dit leidt ons tot ons tweede onderdeel:

2. Haar genezing.

Israël was zich wel bewust dat zij in een ontzettende toestand van verwijdering van God leefden; het was hun begeerte daaruit verlost, daarvan genezen te worden. Alle middelen waren daartoe reeds aangewend. Zij wilden zich tot de tempel bekeren, hun offers brengen, hulp zoeken bij de Assyriërs, op hun wagens en ruiters vertrouwen, maar alles bleek ijdel. Het mocht daar zijn „gebod op gebod, regel op regel, hier een weinig en daar een weinig”, het baatte niet, want het bed was te smal en het deksel was te kort. Zij lagen naakt en geopend voor de ogen Desgenen met Wie zij te doen hadden. Zouden zij uit hun ellende verlossing verlangen, dan was het een hoofd- en eerste vereiste, dat zij van God leerden, af te zien van zichzelf te willen redden en van het zoeken naar menselijke hulp. Ook was de genezing welke zij behoefden niet die welke Israël zocht; zij behoefden *personele* genezing, Israël zocht slechts een *nationale* redding.

En hoeveel duizenden zijn er thans allerwege die ontzettend klagen over de donkerheid van de tijden, het verval van de zeden, het toenemen van on- en bijgeloof, het doordringen van het liberalisme, het allerwege miskennen van de Godheid van Christus, de Persoonlijkheid van de Heilige Geest, de kracht en algenoegzaamheid van des Borgs bloedige offerande, die echter op hun wijze, - naar de mode van de tijd, gelijk Israël destijds, hervormingen, verbeteringen, vernieuwingen, ja een algehele nationale terugvoering tot God wensen en begeren, - nochtans hun persoonlijke genezing niet eens begeren? Of uit onwettige gerustheid of vleeselijke hoogmoed in de waan verkeren dat zij zulks niet behoeven. Afkering van vrijmachtige genade, vijandig tegen het werk van de zaligheid, willen zij nationaal, hetzij door kerkelijke, burgerlijke of staatswetten wat zij personeel verwerpen of tolereren, zonder zelf er een welgevallen in te betonen. O, dat het meer beseft werd dat elk persoon een deel uitmaakt van de staat, van de natie en dat nationale veranderingen persoonlijk haar uitwerking moeten hebben. U en ik, elk in het bijzonder, heeft zijn eigen geschiedenis in de staat; elk heeft daarom de persoonlijke verandering, de genezing nodig, zo hij niet als een eeuwig afkerige in de poel des vuurs zal neerzinken. En wat er al tot die genezing vereist wordt? Gelijk in elke ziekte, naar de aard van de ongesteldheid, geëvenredigde, doelmatige, heilzaam werkende geneesmiddelen.

3. Wij noemden de geneesmiddelen.

Deze behoren doeltreffend, onfeilbaar, krachtig werkend te zijn. Of is het niet de gewoonte bij vergiftiging een tegengif toe te passen, opdat de uitwerking van dat gif onschadelijk worde? Of moet niet de zalf en balsem toegepast worden naar de uitgestrektheid en omvang van de wonde, waaraan zij wordt toegediend? En is er niet bij elke patiënt een eigenaardige vrees of schroom, een heimelijk huiver tegen het gebruik en de toepassing van de geneesmiddelen, omdat men haar werking niet kan doorzien? Wordt het de kranke niet enigszins bemoedigend, wanneer hij de medelijdende geneesheer aantreft die, om alle vrees te benemen, zelf de zieke voorgaat in het gebruiken van het voorgeschreven recept? En wordt het niet opbeurend als de

geneesheer zelf begint te verklaren dat ditzelfde geneesmiddel uit de grootste opofferingen zijnerzijds is toebereid en verkregen en dat hij niet alleen de omvang van de ziekte kent, maar deze gevoelt, gedragen, getorst heeft? En wordt het niet overdierbaar voor de kranke, als de verzekering wordt gegeven dat het geneesmiddel onfeilbaar is, onfeilbaar bevonden werd voor de veel duizenden die zich aan zijn behandeling onderwierpen? Maar welk is dit doeltreffend, onfeilbaar geneesmiddel, hoe is het samengesteld, hoe wordt het toegediend? Dit geneesmiddel is het albetalende, schulduidelgende, vloekwegdragende Borgbloed des Heeren Jezus Christus, dat onfeilbaar in haar uitwerking wordt bevonden, wanneer het gepaard gaat en verenigd is met stromen van de Heilige Geest, het levende water voor de stervende ziel.

Dit geneesmiddel wordt in de Heilige Schrift met onderscheiden namen genoemd, om de onderscheiden bijzondere uitwerkselen daarvan te kennen te geven. Zo heet het „vreugdeolie voor treurigheid“, „balsem Gileads“, „een uitgestorte olie“, „bloed der besprenging“, „wijn die het harte verheugt“, „water des levens“, „water met vreugde scheppen uit de fontein des heils“, „rechtvaardigende genade“, „brood des levens“, enz.

Bovendien is het samengesteld uit het bloed, het lijden, de tranen, die zielesmart en algehele overgift tot in de kruisdood van Hem, Die van Bozra kwam met besprenkelde klederen, Die de vijanden versloeg, de pers van des Vaders toorn alleen trad, Die het zwaard tegen Zich uitdaagde, als de Herder, Die Zijn hand tot de kleinen zou wenden om Zich in trouw over hen te ontfermen en hen geen wezen zou laten.

En nu zal tenslotte gevraagd kunnen worden hoe dit wondere geneesmiddel wordt toegepast. Hiertoe vestigen wij de aandacht op:

4. De Geneesmeester.

Deze is de alleen gerechtigde om de geneesmiddelen voor te schrijven:

1e. Omdat Hij Zelf ze heeft aangebracht.

2e. Omdat Hij de diepte van de krankheid en haar ontzettende gevolgen weet te berekenen, als Zelf de Alwetende zijnde.

3e. Omdat Hem alleen de behandeling van de waarlijk doodzieken is toevertrouwd.

4e. Omdat Hij er Zich door een eeuwig verbond voor aansprakelijk heeft gesteld.

Alhoewel het hier bij de eerste oogopslag schijnt als of de eerste Persoon in het Godswezen spreekt, zo moet echter worden opgemerkt, dat in het Woord des Levens geen beloften van geestelijke aard en toekomstige strekking worden gegeven, dan door het eeuwig ongeschapen Woord. Zie Joh. 1 : 1, 2. Uit de mond des Vaders kunnen, als gehoond en miskend Persoon in Zijn heilige deugden, niet anders vernomen worden dan vonnissen, oordelen, vloekspraken, krachtens Zijn heilige deugden, die miskend zijn geworden en welke verheerlijking eisen. Het was dientengevolge in de eeuwige Vrederaad besloten, dat de eeuwige, ongeschapen, gegeneerde Zoon, Die in de volheid des tijds verscheen, Zich in de plaats van een voorverordeneerd aantal van die in de zonde verzonkenen zou stellen en het werk hunner verlossing op Zich zou nemen. Die daarom worden genoemd: *uitverkorenen Gods in Christus Jezus van voor de grondlegging van de wereld*. Hij, de eeuwige Borg, trad in hun plaats, droeg hun schuld, verwierf hun rechtvaardiging, volkomen verlossing en volmaakte heerlijkheid en het is diensvolgens Hem toevertrouwd, aan Zijn volk, de gegegebenen des Vaders, naar Zijn wijze raad, door de heiliging, toepassing en de verzegeling van de Heilige Geest, de geneesmiddelen die Hij aanbracht, toe te passen. En zo, naar elks onderscheiden kwalen, reddende, sterkende, reinigende, verlossende genezing aan te brengen. En voor de goede, volkomen, heilzame uitwerking van de geneesmiddelen worden wij, gelijk Israël, die zichzelf als doodzieken kennen, gewaarborgd door het zegel dat de Heere er Zelf op drukt, door de voorop geplaatsten Hoofdnaam van de eeuwig Getrouwe: „Ik“.

En wat wordt er door de toepassing van de geneesmiddelen des Verbonds genezen en ontheven?

1. De toorn Gods, die op de ziel des ontdekte brandt als de onderste hel.
2. De heerschappij voerende kracht van de zonden in de ziel.
3. De verdoemende kracht van de heilige wet, die volmaaktheid vordert.
4. De macht en het geweld van de vorst van de duisternis.
5. De slaafse vrees en dienstbaarheid, waarin wij genezing zochten.
6. De twijfelingen en ongelovige gedachten en inwerpselen van de satan.
7. De benauwdheden, die onze ziel overvallen.
8. De moedeloosheid «n troosteloosheid onder kruis en druk.
9. De vreeze van weer af te dwalen van de Heere onze God.
10. De verschrikkingen des doods, die ons vaak benauwen en kwellen.

In het kort, al de verschillende ongestalten, waarin Gods volk zich bevinden kan of vervoerd zou kunnen worden.

Maar wat kon de Heilige God bewegen zoveel bemoeienissen te houden met een volk, dat moedwillig en eigenwillig van Hem was afgefallen? Was er behoefte aan hemelburgers, waarbij het de Almachtige aan macht ontbrak om deze uit het niet te voorschijn te brengen? Was er iets waardigs aan de mens, dat de Heere hem juist zou verkiezen, terwijl het leger van de afvallige troongeesten werd voorbij gegaan? Het antwoord op deze en dergelijke vragen wordt ons door de Heere gegeven in het tweede hoofdpunt van onze tekst:

II. Ik zal ze vrijwillig liefhebben.

Liefde is een begeerte van iemands wil om zich te verenigen of te verbinden met zeker voorwerp of zekere persoon of goede zaak. Maar er bestaan zo veel soorten liefde onder de mensen, dat het van het hoogste gewicht is eens op de onderscheiden soorten het oog te vestigen, opdat wij tot de rechte, zuivere, waarachtige, heilige, Goddelijke liefde mogen geraken. Er is dan ten

1e. eigenliefde, zulk een die voornamelijk en bijna uitsluitend zichzelf bedoelt. Deze is in de mens verfoeilijk en wordt bij de Heere ten hoogste afgekeurd en de zelfbehager geeft het duidelijkste bewijs van onwedergeboren te zijn. Want die wedergeboren is zoekt Gode te behagen en te beminnen en Christus boven alles dierbaar te achten.

2e. Zedelijke wederliefde, zulk een die geheel en al vleeselijk is, die zich dientengevolge niet verder als tot de aardse, tijdelijke voorwerpen uitstrekt. Dit is uit het vlees, strekt zich uit tot wederliefde naar het vlees. Van deze wordt gezegd volgens het eensluidend getuigenis des Geestes, dat zij „die in het vlees zijn, Gode niet kunnen behagen". Hieruit blijkt dat zij een vrucht van de tijd is en geen werk van verbondsliefde of vernieuwende genade. Dat zij bijgevolg in de dood gaat en deszelfs bezitter er geen vruchten van troost en heil uit kan smaken.

3e. Liefde van welwillendheid, zulk een die uit natuurlijke hoedanigheden een welgevallen heeft in goedheid te bewijzen, treurigen te bemoedigen, armen te verzorgen en ellendigen te helpen. Daar zij uit een natuurlijke gemoedsneiging opwelt, kan zij slechts tijdelijk in haar strekking zijn en nimmer tot enig zaligmakend heil verstreken, maar alleen om er zichzelf in te zegenen. Vaak maakt de vijand van de ziel van zulke werkzaamheden en neigingen gebruik om, het schepsel gerust te stellen voor de eeuwigheid en het met een sirenenzang van liefde in de eeuwige doodslaap te doen insluimeren. Wij vrezen dat er onder de belijdende Christenheid in deze dagen duizenden zijn, die zich op die liefde en welwillendheid verlaten en daarop het vaartuig van hun ziel naar de eeuwigheid laten voortdrijven. Wat is het thans niet de alomklinkende betuiging „liefde"; het is alsof wij in de eeuw van de verbroedering moesten leven, maar het is, helaas, die van de verbroekeling en verdeling. Het is hoofdzakelijk deze liefde, die allerwege voor de waarachtige wordt uitgevent. Zij is het niet; en wij raden elkeen die zich tot op dit ogenblik in een verkeerde waan bevindt alsof dit de liefde Gods zou zijn, deze liever van zich te werpen, opdat hij zich als een hater en

tegenstander tegen God leert kennen en als zodanig voor Zijn heilig aanschijn zal verschijnen. 4e. Maar er is ook een liefde des verlangens, wij bedoelen daarmee zulk een geneigdheid des harten, zulk een beweging in de ziel, die begerig uitziert naar de bemoeienissen des Heeren, de zalige vertroosting, de liefelijke openbaringen, de heerlijke onderwijzingen, de Goddelijke vermaningen, de Geestelijke vernederingen, de zielzalige toepassing van de heilgoederen van Christus. Zulk een liefde is geen vrucht van onze verdorven akker, geen uitwerksel van menselijke liefde en weldadigheid, geen gevolg van iets, dat ons bij de natuurlijke geboorte werd ingeschapen, maar een uitwerksel van een andere liefde, die wij

ten 5e. een liefde des welbehagens mogen noemen, die haar grond heeft in God, haar roeping in Christus, haar beloften ontsloten vanaf het paradijs, haar besluit en volkomen vervulling eerst zal bezitten in het nieuwe Jeruzalem, en haar verzegeling en krachtvolle toepassing door de Heilige Geest. Waar deze liefde uitgestort wordt in de ziel, wordt een waarachtige liefde verwekt tot God, tot Christus en tot de waarheid. Deze liefde is een betoning van Gods genade en barmhartigheid aan het hart van Zijn volk, het heilige goed dat Christus als de geestelijke Jozef in Zijn voorraadschuren heeft opgezameld. Ze is de enigen grond van de zaligheid, terwijl α uit de eeuwige Rotssteen Christus vloeit. Ze is ondoorgrondelijk, omdat ze als God Zelf volmaakt is; onbegrijpelijk, omdat ze geschonken wordt aan die het ten hoogste verbeurden; oneindig, omdat dezelve nimmer wordt weggenomen van Zijn volk, maar als een verbondsbewijs geschonken wordende, voor immer vast en onveranderlijk blijft. Ze is altijd vertroostend, omdat zij ons te midden van de grootste druk en de diepste lijdenswegen bemoedigend vertroost, zalig schraagt, heilig opbeurt. Ze is bovendien onmetelijk groot en heerlijk, zodat zij niet bij iets te vergelijken, noch met iets af te meten is en waar wij er een korte volle omschrijving van zouden moeten geven is zij alles overtreffend in barmhartigheid en ontferming.

Deze liefde Gods wordt een *vrijwillige* liefde genoemd, omdat er in het voorwerp waarover die liefde uitgestort en waarin ze bewezen wordt, geen aanbevelenswaardige bijzonderheden waren die God tot liefde noopten. Zij was een daad van de vrijmachtige genade Gods over hen die de eeuwige dood hadden verdiend; die voor immer onder de brandende toorn Gods hadden moeten verteren in de onderste hel. Zij was een verkiezende liefde, want God Zelf bepaalde de voorwerpen waaraan Hij die liefde wilde bewijzen en verheerlijken tot Zijn lof en prijs. Zij was een eeuwige liefde, want zij ging uit van Hem bij wie geen verandering is, noch schaduw van omkering en wordt als zodanig aan de voorwerpen van de verkiezing vast gemaakt. Zij was een verbondsliefde, omdat α in de belofte en naar het eeuwig raadsbesluit, ook in de volheid des tijds, door het bloed van de Borg des verbonds bevestigd is en door de Heiligen Geest wordt verzegeld.

Maar als God de schepselen niet behoeft, tot verheerlijking van Zijn grote Naam, wat kon dan Hem bewegen, zo kon men vragen, zulk een weerstrevig, afkerig, weerspannig, afgodisch volk te hebben? Hierop kunnen wij slechts een zakelijk antwoord geven, hetwelk u vindt in Jesaja 62 : 4: „*Mijn lust is aan haar*”, (Hephzibah), dezelfde naam als, 2 Kon. 21 : 1 de moeder van Manasse droeg. Dit is het enige antwoord dat wij op elke vraag aangaande het hoe en waarom van Gods vrijmachtige liefde kunnen geven. Elke beweging van deze liefde is een vrucht van des Heeren eigen wil, de grondwet van de genaderegering, de grondslag van het zalig worden van een zondaar, de grondslag van de uitverkiezing der gemeente in de Borg Christus Jezus onze Heere.

En nu blijft ons nog over te beantwoorden op welk tijdstip de Heere hen, Israël, de gemeente, liefheeft.

1. Die liefde was aanwezig in de eeuwige vrederaad, waar de val voorzien en de verlossing er voor bepaald was en de volzalige Heere Zich gewillig overgaf, bereidvaardig verklaarde om datgene uit te werken, wat tot betoning van die liefde gevorderd werd.

2. Die liefde werd geopenbaard in de Paradijsbelofte, onmiddellijk bij de val des mensen, toen de Heere in het zaad van de vrouw de Slangenkopvertreder beloofde; en voorts in de verschillende beloften, schaduwen, offeranden en reinigingen, die allen voorbeeldig Christus afschaduwden als de Openbaarder en Bevestiger van de liefde.

3. Die liefde is inzonderheid geopenbaard bij de komst des Heeren in het vlees, in Zijn omwandeling, Zijn lijden en sterven als de Borg en Plaatsbekleder voor hen die de voorwerpen van die liefdesbehandeling zijn.

4. Die liefde wordt eindelijk geopenbaard aan het hart van Zijn volk, als de Heere hen door Zijn Geest, wedergeboren uit onvergankelijk zaad Zijns Woords, inleidt in de rijkdom, van de genade in Christus Jezus, hen de vruchten van Zijn kruislijden en de kracht Zijner opstanding doet gevoelen, tot hun zalige troost dit door de Heilige Geest aan het hart toepast, verzegelt, dierbaar maakt en verheerlijkt.

Wij moeten altijd in het oog houden, dat *de verleden, tegenwoordige en toekomstige tijd* van de werkwoorden in de Hebreeuwse taal enerlei wordt uitgedrukt, waarom dit in de toekomstige is geplaatst, maar eveneens in het verleden zou kunnen gelden. „Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde“, zo getuigt de Heere tot datzelfde Israël op een andere plaats en wederom: „Hierin is de liefde, niet dat wij God hebben liefgehad, maar dat Hij ons heeft liefgehad en zijn Zoon gegeven heeft, ook toen wij zondaars waren“.

En welke zijn nu de uitwerkselen van deze liefde aan de beminde voorwerpen?

1. Dat hun barmhartigheid wordt bewezen.
2. Dat zij een lust in des Heeren wet en geboden hebben, naar de inwendige mens.
3. Dat hun hart in wederliefde ontbrandt.
4. Dat zij in des Heeren zegen en goedertierenheid hun leven vinden.
5. Dat zij onder de vaderlijke bescherming Gods verkeren.
6. Dat zij geestelijk met Hem verenigd worden.
7. Dat zij een liefelijke zielsrust genieten.
8. Dat zij in hoop zalig zijnde, de kroon des levens verwachten.

Maar de Heere wil Israël niet onkundig laten van de oorzaak waarom Zijn liefde nu als op eenmaal op hun wordt overstort, daar zij naar alle billijkheid Gods straf, toorn, wraak, gerechtigheid, oordeel en tuchting te wachten hadden, gelijk zulks herhaaldelijk door de Godsgezanten was aangekondigd en reeds meermalen om hun gruwelijke afkeringen over hen was uitgestort. Dit vinden wij in het volgende hoofdpunt:

III. Mijn toorn is van hem afgekeerd.

Hier rijzen drie vragen voor het gemoed op:

1. Wat wordt door toorn te kennen gegeven.
2. Van wie is zij afgekeerd.
3. Tot wie is zij gekeerd of op wie is zij gelegd?

Deze drie zaken willen wij achtereenvolgens trachten te beantwoorden.

1. Wat wordt er door toorn te kennen gegeven? Zij is die heilige wil, in het aanbiddelijke Godswezen, om het kwaad dat tegen Hem bedreven wordt, van hoedanige aard zulks ook zij, als strijdig met Gods geopenbaarde wil en Zijn heilige wet, heilig te straffen. Deze wil is heilig, rechtvaardig, volmaakt. Ten eerste, omdat God als Schepper van al het aanwezige, volkomen gehoorzaamheid aan Zijn gebod, uit de hand Zijner schepselen eist. Ten andere, omdat Hij, althans in het geval van Israël, en in de beperkten en nauwkeurigste zin, met Zijn gunstgenoten in een Vaderlijke betrekking verkeert en als Vader kinderlijke liefde, eerbied, gehoorzaamheid en nederige vreze van de zijn vordert en bij gebreke daarvan als een rechtgeaard Vader kastijdingen toezendt. Israël had een gehele reeks van bewijzen van de

toorn Gods. Zo was de zondeval in Paradijs, de zondvloed en daardoor de uitdelging van de gehele mensheid op acht zielen na, de vloek over Chams nakomelingen, de verwoesting van Sodom en Gomorra, de zoutpilaar die aan Lots huisvrouw herinnerde en meer bijzonder onder de wetsbedeling de plagen over Egypte, de slaande engel, het omkomen van Farao's heir, hoeveel openbaringen en uitgietingen daarvan in de woestijn! Wel mocht God klagen: „Zij hebben Mij tot ijver verwekt door hetgeen geen God is; zij hebben Mij tot toorn verwekt door hun ijdelheden; Ik zal hen tot ijver verwekken door diegenen die geen volk zijn, door een dwaas volk zal Ik hen tot toorn verwekken. Want een vuur is ontstaken in Mijn toorn en zal branden tot in de onderste hel en zal het land met zijn opbrengst verteren en de gronden van de bergen in vlam zetten", Deut. 32 : 21, 22, enzovoort.

2. Deze toorn is van hem afgekeerd. De vraag is hier: van wie? Hierop is ons antwoord: a. van Israël, b. van de gemeente. Maar wat kon God bewegen zo op eenmaal zijn toorn in te trekken en ze te veranderen in zegeningen en heilbeloften? Is er verandering bij God? Zal Hij, de volmaakt Heilige, tot de overtuiging zijn gekomen, dat de lijn van de rechtvaardigheid te strak was gespannen, dat Hij deze daarom ten enenmale losmaakt? Heeft God vleselijk medelijden gekregen, zodat Hij ophoudt rechtvaardig te zijn? Niets van dat alles. Des Heeren raad houdt eeuwig stand, wijkt nimmer. Al Gods werken zijn Hem van eeuwigheid bekend en al de handelingen des Heeren werden van eeuwigheid voorbepaald en verordineerd. Maar daarin was ook bepaald dat in de volheid des tijds diegene zou verschijnen, die de toorn van het waarachtig Israël en van de gelovigen uit de heidenen zou afkeren en hen daardoor als teerbeminte door de Vader aan Hem zou voorstellen.

Dat woordje „hem", in het enkelvoud hier voorkomende, heeft betrekking op Israël, op dat volk, waarvoor zulke heilige beloften volgen en dat tot zulk heerlijk heilgenot door de Heere werd geroepen door waarachtige verootmoediging. Het kan ook, gelijk reeds is aangemerkt, op de gehele gemeente zien, als wij bedenken dat Israël veeltijds een type, een voorbeeld is van de gemeente, die door de Borg verlost en met de Vader verzoend zou worden. En als zodanig behoort het elke ziel toe, die uit de duisternis werd geroepen tot Gods wonderbaar licht en van onder de macht en de heerschappij des satans tot de heerlijke, zalige vrijheid van de kinderen Gods. Maar waar deze toorn afgekeerd is van Israël, van de gemeente, van elke levend gemaakte ziel in het bijzonder, daar rijst terecht de vraag op, op wie dezelve dan gekeerd is. Dit wensen wij te bezien.

3. Op wie is de toorn Gods gelegd? Bij het naspeuren van deze zaak worden wij in de geest terug geleid naar de eeuwige vrederaad, waar wij de Eeuwige Zoon des Vaders, de waarachtige Zaligmaker, horen zeggen: „Zie Ik kom om Uwen wil te doen, o God!" Daar verklaarde de Borg Zich reeds bereid om de toorn Gods af te keren van Israël, door ze op Zichzelf te doen laden, door Zichzelf tot een voorwerp des toorns Gods te stellen, toen Hij in het vlees verscheen, om in lijden en tranen, in gebeden en smekingen Zijn eigen leden te geven tot toorn dragers Gods. Golgotha's kruisheuvel predikt het van de gehele menigte, dat Gods toorn afgekeerd is en elke opstandingsherinnering, elk Pascha der nieuwe bedoeling roept het ons toe: „Hem, Die geen zonde gekend heeft, heeft God zonde voor ons (dat is diegenen die hun ellendige, hulpeloze, verdoemelijke toestand voor God leren brengen) gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem". Alleen op grond van deze toornoverbrenging, die door die offeranden werden af geschaduwd en reeds in het Paradijs verkondigd, hadden de gelovigen vrijmoedigheid tot het ootmoedige bidden: „Straf mij niet in Uw toorn", Ps. 6 : 2, 38 : 2. Daaruit was het dat de Heilige Geest deed verkondigen: „Kust den Zoon opdat Hij niet toorne en Zijn gramschap een weinig zou ontbranden", Ps. 2 : 12. Daarop gegrond was die bede: „Ik ben Uw knecht, zie niet in toorn neder", Ps. 27. Dit deed de dichter betuigen: „Er is een ogenblik in Zijn toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid", Ps. 30 : 6. Dit was een grondslag om te bidden: „Heeft God dan Zijn barmhartigheid door toorn afgesneden?" Ps. 77 : 10.

Maar deze toorn blijft niet altijd, blijft niet eeuwig op het gezegend Hoofd van de gemeente drukken. Zij werd in de dood met Christus begraven; zij werd in de spelonk weggeborgen, zij is voor eeuwig voor al Gods Israël uit gedelgd. God toernt niet meer op Zijn Zoon, al de heilige eisen, die toorn zouden verwekken, zijn volkomen in de Borg vervuld. Volmaakte gehoorzaamheid aan - volkomen voldoening van al de vorderingen van de wet, de eisen des vijands, alles is genoeg gedaan. Hij is de Borg en Hogepriester des Verbonds en waar nu niets voor de gemeente dan de Borg geëist wordt, daar is Gods toorn afgekeerd. Afgekeerd van allen die tot de Borg vluchten; afgekeerd van het ganse Israël Gods en God heeft hen lief met een eeuwige onveranderlijke liefde. En waar door de Zoon volkomen genoegdoening is geschied, daar bemint de Vader Zijn Zoon met zulk een liefde, dat Hij Hem gesteld heeft tot een Hoofd en Heere over alles en Hem troon, scepter en alles toevoegt.

Deze zelfde liefde rust nu onveranderlijk, op grond van het verbond van de genade, op allen die in dat genadeverbond zijn opgenomen, hetzij wij dit met de naam van Israël genoemd zien of bij hun ellendige toestand beschreven vinden.

Het zal voor ons van het grootste belang zijn te onderzoeken of wij enig bewijs in onze ziel mogen vinden, waaruit wij gegrond mogen besluiten, dat wij er deelgenoten van zijn. Hiertoe hebben wij ons zelf oprecht af te vragen:

1e. Of wij gelijk Israël bewust zijn dat wij gevallen zijn in onze ongerechtigheden, onbekwaam om ons zelf op te richten?

2e. Of wij het nietige, ijdele, ongenoegzame van alle stoffelijke en menselijke hulp hebben leren kennen, waar het onze redding en oprichting in genade geldt?

3e. Of God de Heilige Geest ons gewillig gemaakt heeft, om, ons in die toestand neder te werpen voor God, in verfoeiing van ons zelf?

4e. Of de Heere ons een hartgrondige belijdenis voor de troon van de genade heeft geschonken, waarin wij gevoelden dat onze zondelast ons uit de ziel stroomde? Daar en daar alleen gelden des Heeren beloften; daar is Zijn toorn afgekeerd; daar is des Heeren vrijwillige, vrijmachtige liefde geopenbaard en deze gaat niet eenzaam en afzonderlijk uit van de Heere, maar is steeds vergezeld van heilrijke beloften en bemoedigende verzekeringen van de zijde des Heeren. Zo wedervoer het Israël, zó ondervindt elke ziel zulks in het bijzonder. Want wat de Heere aan Israël beloofde en schonk, heeft Hij vastgemaakt aan al Zijn gunstgenoten van geslacht tot geslacht. En welke beloften geeft de Heere aan Zijn volk? Wij zullen ons in de volgorde bij elkeen bepalen. We vangen aan met:

IV. Ik zal Israël zijn als de dauw.

Vooraf een opmerking tot recht begrip dezer belofte. In het Oosten heeft men doorgaans van de maand April af tot September ingesloten geen regen gelijk bij ons, maar een dagelijks voortdurende zonneshitte. Maar dat wordt weer vergoed door de overvloedige dauw welke daar in de nacht neervalt. Vervolgens moet opgemerkt worden dat Israël hier wordt voorgesteld als een boom, die deszelfs takken allerwegen uitspreidt, of een bloem, die haar onderhoud, voedsel, sappen, groeikracht en leven uit de bevochtiging verkrijgt. Is hij door een boom afgebeeld, dan wordt de Heere als de grond, de wortel en de stam afgebeeld en elk gelovige, elk begenadigde, elke levendgemaakte als een tak, rank en vrucht van die boom voorgesteld. Wordt echter het beeld van een bloem gebezigd, dan hebben wij te bedenken, dat zij in des Heeren hof behoort geplant te zijn, zal er bloei, vruchtbaarheid, vettigheid tot haren wasdom worden geschonken.

Twee bijzonderheden worden er vooral door de dauw te kennen gegeven:

1e. Verfrissing.

2e. Vruchtbaarmaking.

Merken wij op beide met betrekking tot en in verband met deze belofte.

1. Verfrissing.

Hoe droog, dor, uitgeput en verflenst moet de boom, de plant, de bloem zijn, als zij de brandende zonnehitte in de verzengde luchtstreek de ganse dag en zo veel dagen en weken en langdurige maanden heeft te torsen gehad. De bladeren hangen mat en ineem gekrompen door de langdurige hitte neder, geneigd, zo het schijnt, om verdord neder te storten en door de wind weggevoerd te worden. Dit was het juiste beeld van de toestand van Israël, van het volk van de verkiezing, dit de toestand, waarin zij gebracht waren in hun ballingschap en verdrukking in Babel, de verschillende benauwdheden, vervolgingen, slavernij en daaronder te verduren verguizing en miskennis. Ze geleek een brandende zonnehitte, die hen uitgeput en afgemat deed neerzinken, zonder hoop, zonder uitzicht, met een afgesneden verwachting. Zulks is ontegenzeggelijk het beeld van de ziel, die aan zichzelf ontdekt, van de heiligheid van de eisen Gods, de volmaaktheid van de wet overtuigd zijnde en nog onbekwaam om zich de Heere toe te vertrouwen, onder het werkverbond verkeert, denkende daaruit behoudenis te verkrijgen. Evenzo is het met de toestand van een ziel van wie de Heere met Zijn gevoelige tegenwoordigheid wijkt en ze voor een tijd zonder het bewustzijn van Zijn gevoelige zalige uitlatingen doet verkeren. Zij is dor. Zo klaagde David dat hij gelijk een lederen zak was in de rook, op een andere tijd gelijk een land, dor en droog en zonder water, de akker gelijk, die door de hitte van de zon gescheurd en open gespleten is, als om het water des hemels in te wachten. Maar welk een geheel ander gezicht wordt ons voorgesteld, wanneer over dezelfde akker, dat zelfde land, de dauw haar diamanten en kristallijnen druppelen heeft verspreid. Diezelfde akker, die aan de avond zo dor, zo verwelkt, de dood nabij was, hoe is zij in kleur en gewaad verwisseld! Dat dorre bruingeel van de planten, het is als met nieuw groen versierd; die slapheid en uitputting van de stengels, zij heeft plaats gemaakt voor de statige pracht van de vernieuwde verrijzing en als trote op het hemelgeschenk, dat zich in duizenden kleuren weerkaatst in de opkomende zoon, verheft zij zich statig om de Weldoener in de stilte een danklied des lofs, van de hulde te brengen voor vernieuwd leven en heerlijkheid.

2. Maar wij noemden als tweede uitwerksel van de dauw *de vruchtbaarmaking*, die het gevolg daarvan is.

Wat de regen als terneer stort en verbrijzelt, wordt door de zachtere, meer in stilheid nederdalende dauw niet slechts opgefrist, maar met nieuwe groeikracht en leven voorzien. De zwakke plantjes ontvangen steun en stevigheid, de fijne dauw dringt tot in de kleinste poriën door en bezielt de planting met zoveel levendigheid, dat de sprankjes tot takjes, de knoppen tot bladeren en bloesems, de aanvankelijk ontluikende bloesem tot bloem, en vrucht gezet wordt. Bij elke nieuwe bedauwing van de nachtelijke dauw is de aanwas en toeneming van de planten en bloemen zichtbaar. En wat de hitte des daags niet scheen te kunnen weerstaan en tot kwijnen en verwelken verviel, hoe is het bij vernieuwing verlevendigd en met kracht vervuld, zodra die zegen des hemels daarop neerdaalde! Telkens zien wij door de Heilige Geest dit beeld gebruiken om rijke zegeningen af te beelden. Zo vinden wij Gen. 27 : 28: „Zo geve u dan God van de dauw des hemels en de vettigheden der aarde." En vers 39: „de vettigheden van de aarde zullen uw woningen zijn en van de dauw des hemels van boven af", als zegeningen door Izak over zijn zonen uitgesproken. Door Mozes wordt, Deut. 33 : 13, over Jozef gezegd „zijn land zij gezegend van den Heere, van het uitnemendste des hemels, van de dauw en van de diepte, die beneden is liggende". Zo vinden wij de dauw gegeven en ingehouden als antwoord op gebed, als teken van goedkeuring Gods, als middel tot geloofsversterking, zie Richt. 6 : 37, 39. Zo vraagt de Heere aan Job: „Wie baart de druppelen des dauws?" Maar wij behoren dieper in te dringen, teneinde de verborgen, geestelijke lering te vinden en op te sporen, welke de Heere met deze belofte bedoelt en hiertoe vinden wij aanleiding uit de betuiging van de beproefde man, Job 29 : 19: „Mijn wortel was uitgebreid aan het water en dauw vernachtte op mijn tak", zodat de planting, de boom of bloem hier een beeld is van de levende ziel, die geestelijk bevochtigd wordt door de „dauw des dageraads".
En hoedanig heeft dit plaats?

Vooreerst als de Heere tot de ziel komt, die in banden des doods en onder de dienstbaarheid van een verbroken werkverbond zucht, om deze de heerlijkheid van Zijn rijke ontferming en vrije genade te doen kennen. Dit doet de ziel verheugd, verlevendigd, verkwikt, opgewekt haar hoop stellen op de Heere haar heil en zij wordt vernieuwd in kracht en heerlijkheid, vreugde en zaligheid.

Vervolgens, als de ziel lang in donkere toestanden verkeerd heeft en Hij, Die de wens van hun ziel en de hoop van hun hart is, liefelijk nadert met Zijn zalig: „Hier ben Ik". Dit verwekt een volzalige vruchtbaarheid in ootmoedige erkenning, dankzegging, lof en aanbidding.

Voorts als de ziel in lauweheid verzonken was en weder nabij gebracht wordt in de liefelijke omhelzingen des Heeren, waarin zij alleen leven vindt, zulk een vernieuwd tegenkomen van de Heere haar verwachting, is als een zalige dauw, die van Hermans top nederdaalt. Want daar gebiedt de Heere Zijn vrede en het leven tot in eeuwigheid. In kort, elke benauwdheid, bestrijding, beproeving, gemis van de nabijheid des Heeren, is een dorre toestand, waarin de komst des Heeren, in de toeknikken Zijner liefde en de vertroosting des Zijns Geestes als een zaligen dauw is, welks uitwerkselen wij zo heerlijk beschreven vinden: „De woestijn en de dorre plaatsen zullen hierover vrolijk zijn en de wildernis zal zich verheugen en zal bloeien als een roos. Zij zal lustig bloeien en zich verheugen, ja met verheuging en juichen; de heerlijkheid van Libanon is haar gegeven, de sieraad van Karmel en Saron; zij zullen zien de heerlijkheid des Heeren, die sieraad onzes Gods", Jes. 35 : 1, 2.

Merken wij op, dat de Heere Zichzelve dit heilig recht heeft voorbehouden, zonder dit bijzonder toe te passen aan zekere personen of zekere voorwerpen. De vrijmachtige Beschikker van alle levensomstandigheden is ook Beschikker, Uitdeler van al Zijn heilgoederen; en noch mensengunst, noch verdienste, noch rang, noch titel kan hierop enige aanspraak maken. De Heere Zelf geeft en wat Hij geeft? Hier is het bepaald Zichzelf. Hij zal Zelf Israël tot een dauw zijn en Israël kan daar alleen het zalig genot van hebben, omdat zij nachtelijke worstelaars zijn gemaakt, evenals hij van wie het volk van de verkiezing zijn naam had. En dat de gift van Zichzelf niet ongezegend blijft, doeltreffend, krachtig in uitwerking is, blijkt uit de beschouwing van het volgende hoofdpunt.

V. Hij zal bloeien als de lelie; of gelijk Luther het overzet, *gelijk de roos*.

Beide oversettingen willen wij volgen, eerst die van Luther, daar zij een rijke stof van lering aanbiedt.

1. *Hij zal bloeien als de roos*. Vooraf dient opgemerkt, dat de Heere Zich vaak sprekend in de getuigenissen van de profeten invoert en Zich als zodanig heeft genoemd „de roos van Saron", Hoogl. 2:1.

Merk vooreerst op haar liefelijke kleur, hoe zacht, hoe aangenaam, hoe begeerlijk is zij! Welk een heerlijk beeld van de door de Heere beweldadigde ziel. Hoe liefelijk is dat werk van de genade, dat uitblinkt in het gezegende hart, hoe zacht die gestalten van de ziel voor de Heere, hoe boeiend voor het heilzoekend hart, die genadebewijzen door God in Zijn volk uitgestort, hoe aangenaam die keurlingen te aanschouwen in hun liefelijke omhelzingen van de Heere, gelijk de blaadjes van de bloem zich ineen klemmen!

Vervolgens welk een aangename geur verspreidt zij van zich! Welriekend, aangenaam, als bedwelmend in haar genot, predikt zij ons de liefelijke geur, die des Heeren uitlatingen aan de ziel schenkt, de aangenaamheid van de gewaarwordingen, als des Heeren banier over ons liefde is, liefde in zalig genot, liefde die het hart verheugt en de ziel verblijdt. En hoe bedwelmend kan het volop smaken van des Heeren goedertierenheden voor de zinnen zijn, hoe er een verrukt zijn, verzonken geraken, verslonden worden, een wegzinken in het liefdegenot van de geestelijke vereniging met Christus gekend worden! Welk een onuitsprekelijk gevoel kan er soms zijn als des Heeren liefde, genade en Geest in zalvende

kracht op de ziel neerdaalt en zij verrukt wordt in de goedertierenheid Gods over zulk een onwaardige, als de ziel zich persoonlijk gevoelt en belijdt te zijn!

De roos wordt ook veeltijds voorgesteld als beeld van de gelukzalige toestand van de gemeente, die door Christus werd gekocht en verlost.

Zij is voorts een beeld van Christus' gezegende lippen, Hoogl. 5 : 1, omdat Zijn woorden, Zijn getuigenissen, Zijn liefdebetuigingen zulk een zalige uitwerking op de harten van Zijn gunstelingen hebben en Zijn liefdekussen zo onuitsprekelijk zalig voor de in zichzelf schuldige zijn.

Zien wij voorts hoe de roos beschermd wordt met haar doornige stam, als om elke schendige hand gestraft af te keren. Zo wordt de Gemeente van Christus, gelijk de Heere Zelf, door Zijn trouw en macht en heerlijkheid beschermd en bitter is het de vijand die het waagt om een van de kleinen te ergeren, voor wie Christus bloed heeft gevloeid. Niemand zal ongewond of ongeschonden de vernielende handen kunnen uitstrekken, niemand zal immer volkomen over Gods gemeente triomferen. Noch de listen des satans, noch het geweld, noch de verzoeken van de zonde, noch de verleidingen van de wereld zullen iets kunnen vermogen, want de wapenrusting Gods, de geestelijke wapenen des krijgs, zij zijn als doornen, waaraan elke vijand zich noodwendig moet verwonden. En naar mate de dauw des Heiligen Geestes meer op de gemeente neerdaalt, naar die mate staan de doornen scherper, langer, puntiger en geven zij des te heftiger verwondingen.

Maar zij is ook het beeld van de gemeente in de doornen van de verdrukking, zie Ezech. 2 : 6, te kennen gevende dat Gods volk niet te vergeefs met doornen van de bescherming en beveiliging voorzien is, maar opdat zij staande zou blijven te midden van de vijanden van de ziel en des Heeren.

Voorts is het bekend dat uit de roos de lieflijkste geurige rozenolie wordt bereid, hetwelk ons doet denken aan een gezegde van een van de ouden van dagen: „Het bloed van de martelaren is het zaad van de kerk". Is het niet de verdrukking, de martelingen, brandstapels en moordschavotten, die, als zulk een olie-uitpersing, dienstbaar waren om de reuk des Evangelies, de geur van vrije genade, zonder de werken, alom) te verkondigen!

2. Maar merken wij op de andere overzetting, die door de Statenvertalers is gevolgd. „*Hij zal bloeien als de lelie*".

De lelie is niet gelijk de roos een wortelplant met stevige houtstam, maar een twijfelgewas. Vooral de leliën van het Oosten hebben dat bijzondere kenmerk dat zij bijna zonder wortel en daarom zeer zwak zijn. Zij groeien vaak zeer hoog op en veel bloemen worden er soms uit een plant gegeven. De leliën die hier bedoeld worden, hebben een bijzondere genezende kracht in zich en vooral in de nietige en kleine worteltjes en de leliebladeren zelf. De lelie van het dal heeft slechts één blad, dat in de vorm van een beker groeit en waar boven de bloem in gelijke mate te voorschijn komt. Hun stengel is zo zwak, dat zij bezwaarlijk de bloem kan dragen die op haar groeit.

Al deze bijzonderheden, hoe zijn zij kennelijk zichtbaar in de gunstgenoten Gods.

(1). Zij hebben van zichzelf bijna geen wortel. Christus Jezus is de wortel, waarop zij de lelie van de genade opwast en bloeit; en zonder deze wortel moeten zij noodwendig verwijnen en verdorren, want zij zijn in zichzelf zwak.

(2). Zij groeien hoog op. Die in de voorhoven des Heeren geplant is, die wordt het gegeven te bloeien. Waar Christus de wortel van de planting is, daar groeien zij, daar nemen zij toe in genade en kennis, in gelijkvormigheid aan hun Heere.

(3). Veel bloemen worden soms aan één plant gevonden. De Christen leeft niet voor zichzelf alleen, maar is vaak het werktuig om andere zielen uit die levenswortel Christus, voedsel, groeikracht, verzadiging en vruchtbaarheid aan te brengen. Hoe worden daartoe

vaak de wegen, ervaringen en liefdesuitlatingen aan de vergaderden zodanig geheiligd, dat zij één in vereniging zijn.

(4). De lelie heeft een helder wit blinkende kleur. Evenzo heeft het de gelovige ziel, die nabij de Heere leeft. Blank in oprechtheid, rein in de liefde, zoekt zij zich onbesmet van de zonde, de verzoeking, de wereld, de zielen vijanden te bewaren en waar zij het onmogelijke daartoe in eigen kracht beseft, daar zoekt zij hulp en kracht bij de Heere, Die haar recht, haar kracht, haar steun, haar alles is.

(5). De lelie heeft een aangename reuk. Gods volk evenzo, voor hen die geestelijke zintuigen hebben ontvangen. Zij hebben een goede reuk des levens, een goede reuk van de wierook van gebeden, smekingen, dankzeggingen en aanbidding en verspreiden, waar zij zich ook mogen bevinden, allerwege een getuigenis van hun Heere, die *een goede reuk des Evangelies* mag worden genoemd. En welke heerlijke reuk is het voor Gods volk, als zij in de luthof van des Heeren liefde worden ingeleid en de geur van de heerlijke specerijen en wierook en oloë en mirre wordt reeds van verre genoten.

(6). De leliën hebben een bijzonder genezende kracht in zich. Evenzo Christus en degenen die Hem; toebehoren, uit kracht van het Geesteswerk en de rechtvaardigmakende genade en Goddelijke zalving, die zij uit hun Levensvorst hebben ontvangen. Die kennis van de oorzaak van de bekommelingen, twijfelingen, aanvechtingen, moedeloosheden, zwakheden en de daarmede gepaard gaande biddende vertroosting en zalvende bemoedigingswoorden, hoe zijn zij vaak medicijn voor het gewonde en geprangde gemoed. En dat die geneeskraft vooral in de wortelen aanwezig is, hoe leert het ons dat de kracht des levens, van de genade, van de hoop, van het geloof, van de liefde, haar oorsprong heeft in Christus Jezus, Die van het waarachtige leven de enige zekere wortel behoort te zijn. O, dat wij genade mochten bezitten om met Job te kunnen getuigen: „De wortel van de zaak is bij mij”.

(7). De lelie van het dal heeft slechts één blad. De levende gemeente moge veel bladen en heerlijke bloemen vertonen, zij kan slechts uit één blad haar sterkte, vruchtbaarheid en leven bezitten, uit het heilige Bijbelblad, waarin God tot hun zielen spreekt en waarop alleen de ware witte lelie van de genade, van de hoop en des levens door de bedauwing des Heiligen Geestes bloeit en tiert.

(8). De stengel waarop de bloem groeit is zeer zwak. Evenzo de stengel des geloofs, van de hoop en van de liefde, waarop het genadewerk van de ziel groeit. Zij behoort immer groen te zijn of de lelie verwelkt, immer dauw van boven en bevochtiging van onder of zij weigert de bloemenlast te dragen, waarop zij zich statig als een toisel mag beroemen. Dat dan elke ziel zich steeds in de behoefte naar ondersteunende, bijblijvende, achtervolgende zowel als voorkomende genade moge bevinden. En dat de nood steeds gevoeld worde waarin de Christen in donkerheid en dorheid verkeert en dat er bovenal het diepste besef in onze harten leve van behoefte aan de steun en de sterkte van de Eeuwige Levenskracht, in wie alleen onze volkomen sterkte bestaat.

(9). Voorts is de lelie het beeld van de Goddelijke voorzorg en trouw des Heeren, van Zijn wijsheid en goedertierenheid in het algemeen over al het geschapene en bijzonder voor Zijn gunstvolk: „Wat zijt gij bezorgd voor de kleding? Aanmerkt de leliën des velds, hoe zij wassen, zij arbeiden niet en spinnen niet”, Luk. 6 : 28, Luk. 12 : 27.

(10). Vervolgens is de lelie het beeld van de gelukzaligheid van het Nieuwe Testament, Jes. 35 : 1, Hoogl. 7 : 13. En tenslotte een beeld van de vruchten van ware verootmoediging en geloofsleven, want zulks vertoont leliënwitheid.

Maar nu verwisselt de Heilige Geest het beeld van de lelie om uit een ander, de vastigheid, de zekerheid, de onwankelbaarheid dier gemeente, dat waarachtige Israël te beschrijven door:

VI. Hij zal zijn wortelen uitslaan als de Libanon.

Hier zijn twee bijzonderheden, die onze bijzondere opmerking vereisen:

1e. De wortelen Israëls en 2e. de Libanon.

1. Wij wensen eerst enige van de wortelen van het ware Israël te beschouwen.

(1). De eerste en voornaamste wortel die het gelovige volk uitslaat of uitwerkt in de aarde van de behoudenis is Jezus Christus, de enige grond van zaligheid van de gemeente. Zie Jes. 53 : 1.

(2). De volgende wortel die bij Gods volk gevonden wordt is het geloof, dat zij als een wortel in de grond Christus leert uitslaan. Waar deze wortel gemist wordt, daar is een menselijke planting. Dit geloof kan zwak, klein, wankelend zijn, maar hoe meer het wankelt, hoe meer het zich uitslaat om de voornaamste levenswortel Christus.

(3). Een andere wortel van het geestelijk Israël is de hoop. Zij is die stevige wortel die haar in de ruwe stormen en rukwinden schraagt en voor omvallen bewaart bij de heftige stortregens, die vaak van alle vijandige zijden haar overvallen. Zij is dat anker, dat achter het voorhangsel in het binnenste heiligdom ligt en dat de ziel nimmer zal beschamen.

(4). Wederom een andere wortel is de liefde. Zij mag wel *de voedingswortel van de gemeente* genoemd worden, want waar deze gemist wordt, verkwijnt zij als zonder voedingssappen en zonder levensvruchtbaarheid. Paulus althans verklaart, *dat al had hij alle gaven, alle talen en alle geloof en hij had de liefde niet, zo was hij slechts een klinkend metaal en luidende schel.* Helaas dat de wortel thans vaak zo zeer gemist en miskend wordt, zij getuigt van de kwijnende toestand van de gemeente.

Maar deze wortelen strekken zich verder uit en spruiten zich in wortelen en vezelen uit, die hun nog meer vastigheid geven.

Zo is een daarvan het verbond van Gods ontferming, *het zoutverbond* genoemd, omdat God daarin aan Zijn genade gedachtig is geweest en in de Borg Christus een eeuwige zekerheid voor de gehele gemeente ter behoudenis heeft aangebracht.

Een volgende is de verkiezing, waarin de gemeente zich geheel, en elke ziel in het bijzonder, bij des Geestes licht, ziet opgenomen in dat gezegende getal, dat van eeuwigheid ter zaligheid is voorbeschikt en aan de Zoon ter verlossing, koping, rechtvaardiging en heiliging is geschonken.

Zo vindt Israël voorts in al de volmaaktheden Gods wortelen waarop zij groeit. Gods recht, Gods heiligheid, volmaaktheid en onveranderlijkheid. Voorts de Godheid Christi, de Goddelijke en menselijke vereniging in de heerlijke Persoon Immanuël, de Persoonlijkheid van de Heilige Gees. Dit alles is als zo veel wortelen, die zich uitslaan in de Libanon en waarin zij haar vastigheid heeft.

Hoe diep te beklagen is die mens, die zonder enige wortel van die aard meent vast te staan met een bloot geschiedkundig geloof, een enkel verstandelijk toestemmen, een dode letterkennis. Hoe zal de plant van hun geestelijk leven kunnen blijven staan als de Heere Zijn stormen en stortregens, hagelstenen en koude over dezelve doet komen? Hoe zullen zij de brandende hitte van de zon kunnen verduren, als zij niet van onderen door toevoer aan de wortelen gesterkt worden? Dwaalt niet, een leven zonder levensonderhoud kan onmogelijk blijven bestaan.

Maar deze wortelen zouden *zich uitslaan als de Libanon*. Wij onderzoeken dan:

2. De Libanon, zijn ligging en bijzonderheden.

1. Zijn naam: betekent, wit, helder, leliewit of wierookberg. Deze naam duidt zijn bijzondere eigenschappen aan, die wij in het vervolg zullen beschouwen.

2. Hij was een vermaarde bergketen, die Syrië van het Beloofde land afscheidde en ligt in de vorm, van een hoefijzer in zijn lengte, begint op weinige mijlen afstand van de Middellandse zee, benoorden Smyrna en strekt van het Noorden tot het Zuiden naar Sidon, en voorts in een

kromte van het Westen, Oostwaarts naar Damaskus tot Laödicea. Het westelijk deel van deze bergketen is de eigenlijk genoemde Libanon of Libanus. Het andere gedeelte, dat zich van het Zuiden naar het Noorden uitstrekt, wordt door de Grieken AntiLibanon genoemd. Tussen deze twee bergreeksen ligt een dal dat in Jozua 11 : 17 *het dal van Libanon* genoemd wordt. De eigenlijke Libanon bestaat uit vier bergspitsen, die achtereenvolgens oprijzen, waarvan de eerste zeer vruchtbaar is in koren en vruchten; de tweede zeer dor en onvruchtbaar; de derde, hoewel hoger dan deze, een voortdurende lente geniet, waar de bomen altijd groen zijn en de hoven altijd vol vruchten zijn; en de vierde zo hoog is dat zij bijna altijd met sneeuw en ijs bedekt is en dientengevolge onbewoonbaar door de grote koude.

3. De Libanon is bijzonder in de Heilige Schrift bekend om veel eigenschappen. Daar groeiden de cederbomen, die gebezigd werden tot het paleis van David, de tempel op Sion en Salomo's paleis. Voorts leverde hij veel cipressenbomen, wijnstokken en olijfbomen. Inzonderheid was het van de Libanon dat de wierook werd verkregen voor de heilige tempeldienst en de mirre waarmee de wijn werd vermengd.

Zien wij nu op de mening des Geestes in de belofte van de gemeente.

(1). Hij was vruchtbaar. De gemeente van de Heere moet eveneens aan haar bijzondere vruchtbaarheid gekend worden. Want het is onmogelijk dat zij, die door een levend geloof Christus zijn ingeplant, kunnen nalaten vruchten van de dankbaarheid voort te brengen. Een Christendom zonder werken is dood, een geloof zonder werken van de liefde is een dood geloof; een bekering zonder vruchten is slechts misleiding en zelfbedrog.

(2). Zij breidde zich zodanig uit, dat geheel Juda door de Libanon werd afgebeeld, Jes. 33 : 9, 37 : 24. Evenzo breidt de levende gemeente zich allerwege uit, van het Noorden tot het Zuiden, van het Oosten tot het Westen en zal zich zolang en zodanig uitbreiden, ondanks alle tegenstand, *dat de aarde vervuld zal zijn met de kennis des Heeren, gelijk de wateren de bodem van de zee bedekken.*

(3). Zij had een grote vastigheid en langdurig bestaan. Evenzo de gemeente die haar vastigheid in Hem bezit, Die de bergen formeerde, in het onveranderlijk verbond van de genade en in de verkiezing en voorbeschikking Gods. En zij is reeds ouder in haar wezen in Christus dan de Libanon, omdat zij reeds in de tegenwoordigheid des Heeren was, eer de bergen geboren waren, zie Spreuken 8. En vervolgens is de gemeente zo zeker, zo veilig bewaard als de Libanon, die door mensen handen, noch mensen geweld zal kunnen worden weggevoerd.

(4). Zijn hoogste kruin is wit, leliewit, gelijk de onvergankelijke sneeuw om aan te tonen hoe in des Heeren oog de gehele gemeente rein en heilig, onbevlekt voor het oog des Heeren verkeert. Zo ziet de Heere elk, in zichzelf ellendig, lid van die gemeente aan en verklaart *geen zonde te zien in Jakob, geen overtreding in Israël*. O, dat de Heere door Zijn Geest en genade onze zielen zo onderschraagde in het geloof, dat wij persoonlijk dit mochten omhelzen, want alleen voor zover wij die weldaad gelovig kunnen aannemen, hebben wij er voor ons hart enige zalige vrucht en heerlijk genot van.

(5). Buiten de vruchtbomen die daarop groeiden, werden de wierook en mirre gevonden. Welk een liefelijke afbeelding van de gemeente des Heeren in hun verschillende gestalten en standen in de genade. Stevige cederen, die tot de tempelbouw werden gebezigd, hoe duiden zij de verzekerd des geloofs aan, die als geestelijke pilaren voor de hemelse tempel worden toebereid. Cipressen, hoe zijn zij de typen van de levenden, die in de groeikracht des genadelevens voortgaan en toenemen. Behalve de bomen is er ook de wierook; hoe beeldt dit voegzaam de gebeden van de gemeente voor de Heere af, die opklimmen als een liefelijke geur en welgevallige offerande in de Naam van onze Hogepriester Christus Jezus onze Heere. Mirre, hoe voegzaam duidt het de zwakken, de kleinen, de bekommerden, wankelenden en weifelenden in het geloof aan, die echter welgevallig voor God zijn om Christus' wil, gelijk

de mirre in de wijn dienstbaar was om ze met een liefelijke smaak te vervullen. Leliewit de Libanon! Wierookberg! Hoe predikt u ons Christus en Zijn gemeente in haar vastheid en heerlijkheid! *“Heere Jezus, o, dat Uw volk zich bewust mocht zijn dat zij door U in die Lusthof van de Goddelijke onderwijzing geplamt zijn!”*

Hechten wij dan de grootste, de uitnemendste waarde aan deze heilige zaken, waarden wij ze wel, stellen wij er ons hart op! Mogen zij ons tot levensbeginselen, levensbehoeften, levensgoederen, levensgenietingen verstrekken. En geve de Heere er ons al de dagen onzes levens het zalig genot van te smaken tot streling voor het hart.

Zoeken wij nooit ons neer te zetten in vleselijke gerustheid, in zelfgenoegzaamheid of zelfvertrouwen. Want deze beloftenreeks gelijk op de verschillende opklimmende tonen van een muziekinstrument, waarvan in de schuldbelijdenis, boetvaardigheid en bekering de eerste tonen worden bespeeld, maar welke opklimmende reeks achtereenvolgens zullen moeten klinken, zullen wij eens in de hemelse akkoorden in het loflied van de gezaligden het Lam ter ere, het eeuwige halleluja kunnen aanheffen. Of, zij heeft overeenkomst met een ladder wier sporten aanvangen in de diepte van de zelfverfoeiing, doch welke top rijkt tot binnen die stad die fundamenten heeft, welke Kunstenaar en Bouwmeester God is. Stilstaan op deze ladder is achteruitgang; rusten op de eerste of tweede trede ervan is onszelf in gevaar stellen voor de eeuwigheid. Er mag bij ons geen stilstand zijn, want het leven is een voortdurende strijd. En al moge de wind voor een ogenblik de reuk van de Libanon onder de tenten Kedars (zwartheid) overvoeren, alleen in de liewelden van de Libanon is waarachtige zalving, eeuwig heil, volkomen zaligheid.

Moge de Heere deze zalige en gezegende waarheden door de Heilige Geest in zalvende, troostende, verlevendigende kracht op onze ziel toepassen, tot heerlijkheid van Zijn heilige Naam, tot roem van de Heere Christus Jezus en tot lof van God, Die gedachten des vredes en niet des kwaads aan Zijn gunstvolk openbaart en bewijst. AMEN.